

АНЫҚТАМА
ОӘК отырысында
30.03.2022

СПРАВКА
На заседание УМС
30.03.2022

Қостанай қаласы

город Костанай

**«Атамекен» ҰКП ЖОО-ның 2021 жылғы
рейтинг нәтижелері: проблемалар мен шешу жолдары**

1. «Атамекен» ҰКП білім беру бағдарламаларының рейтингі туралы

2 ақпанда «Атамекен» ҰКП Қазақстанның ЖОО-ның рейтинг-2021 нәтижелерін таныстырды. Нәтижелерді ресми сайтқа орналастыру алдында ҚР БҒМ-нің Facebook-тегі парақшасында тікелей эфир болды. Тікелей эфир барысында спикерлер ББ саралау кезіндегі проблемаларды белгілеп, рейтинг көшбасшылары мен аутсайдерлерін атады.

Ресми телеграм-арнада Палата слайдта көрсетілген ББ сапасын бағалау өлшемдерінің салмағын бөлуді ұсынды

1 Кесте ББ бағалау критерийлерінің таразыларын бөлу

№	Өлшем атауы	Салмақ өлшемі	Ақпарат көзі
<i>Түлектердің мансаптық болашағы – 52%</i>			
1	Жұмысқа орналасу деңгейі	35,0%	"ЕРДО" АҚ, "ЕҚТА" ААЖ
2	Жұмыс іздеу ұзақтығы	12,0%	"ЕРДО" АҚ, "ЕҚТА" ААЖ
3	Орташа жалақы	5,0%	"ЕРДО" АҚ, "ЕҚТА" ААЖ
<i>Білім беру бағдарламалары сапасы – 41%</i>			
4	Жұмыс берушілермен ББ әзірлеу	3,0%	ЖОО
5	Тиісті сала бойынша өндірістен оқу процесіне тартылған мамандар саны	3,0%	ЖОО
6	ББ аккредиттеу	5,0%	ҚР БҒМ №3 тізілімі
7	ББ Инвестициялар	2,0%	ЖОО
8	ПОҚ сапасы	5,0%	"ЕРДО" АҚ, ЖОО
9	Білім беруді цифрландыру	2,0%	ЖОО
10	ББ халықаралық сертификаттау бағдарламалары	2,0%	ЖОО
11	Талапкерлер арасында білім беру бағдарламаларына сұраныс жоғары	2,0%	ҚР БҒМ, ҰТО
12	Оқыту нәтижелерінің жұмыс берушілердің талаптарына сәйкестігі	5,0%	ЖОО, ҰКП
13	Мазмұнның еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі	6,0%	ЖОО, ҰКП
14	Пәннің практикалық-бағдарлануы	4,0%	ЖОО, ҰКП
15	Жоо аралық серіктестік шеңберінде ББ	1,0%	ЖОО
16	ББ экспортқа бағдарлануы	1,0%	ЖОО
<i>Білім алушылардың жетістіктері-7%</i>			
17	Академиялық ұтқырлық шеңберінде білім алған	3,0%	ЖОО

	студенттердің үлесі (кемінде бір семестр)		
18	Іске асырылған Start-up жобалар	2,0%	ЖОО
19	Магистратурада оқуын жалғастырған студенттердің үлесі	2,0%	ЖОО

"Түлектердің мансаптық болашағы" салмақ бойынша рейтингте – 52%, "ББ сапасы" – 41% және "білім алушылардың жетістіктері" – 7% жетекші орын алатынын көреміз.

Слайдта қызыл түспен белгіленген 12-14 көрсеткіштер элективті пәндер каталогын, білім беру бағдарламалары мен силлабустарды талдауға негізделгенін **ҰКП сарапшылары ашық бағаламайтынын атап өткен жөн.**

2. Университет ББ - ның рейтингке қатысу нәтижелері

Рейтингте барлығы 45 КТҚ ББ ұсынылған, оның 3-і 2021 жылы бағаланбаған (яғни рейтингтік кестелерге 42 КБ кірген).

Рейтинг қорытындысы бойынша 18 ББ рейтингтік кестелердің төменгі жартысында позицияға ие болды, бұл мемлекеттік білім беру тапсырысын бөлуге арналған конкурсқа қатысу үшін теріс нәтиже болып саналады.

ТОП-3 білім беру бағдарламаларының саны да азайды.

Соңғы екі көрсеткіш соңғы 3 жылда нашарлаудың тұрақты динамикасын көрсетеді – рейтингтің төменгі жартысындағы ББ саны 7-ден 18-ге дейін өсті, ал ТОП-3-Тегі ББ саны 17-ден 7-ге дейін төмендеді.

Сондай-ақ **3 ББ** контингенттің жеткіліксіздігіне байланысты сараланбаған. Атамекен ҰКП спикерлері рейтингтің, 5 және одан да аз студенттерді қабылдайтын бағдарламаның қорытындыларын шығару кезінде тиімсіз және сапалы білім беруді қамтамасыз ете алмайды деп атап өтті.

Осылайша, ББ – ның Атамекен ҰКП рейтингіне қатысуының жалпы қорытындысы жұбаныш бермейді-45-тен ББ-ның 24-і (=45-18-3) ғана (яғни барлығы 53,3%) оң нәтиже көрсетті.

2 Кесте. Нәтижелерін

Параметр	2020 жыл	2021 жыл
Рейтингке қатысатын ББ саны	45	45
ТОП-3 ББ саны	13	7
ББ бойынша орташа жалақы	105 709	124 442
Жұмысқа орналастырудың орташа %	81,1	85,7
Рейтингтің төменгі жартысындағы ББ саны	15	18

Рейтингтің төменгі жартысына 18 ОП кірді:

1. Аграрлық техника және технология **
2. Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы **
3. Туризм ***
4. Электроэнергетикасы **
5. Бейнелеу өнері және сызу *
6. Тарих (ғылым)*
7. Агрономия ***
8. Технологиялық машиналар мен жабдықтар ***
9. Биотехнология
10. Ветеринарлық санитария
11. Есептеу техникасы және бағдарламалық қамтамасыз ету
12. Дефектология
13. Шетел филологиясы
14. Шет тілі: екі шет тілі
15. Орыс тілі және әдебиеті

16. Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы

17. Көлік, көлік техникасы және технологиялары

18. Экономика

Ескертпе.

** рейтингтің төменгі жартысында екінші жыл қатарынан

*** рейтингтің төменгі жартысында үшінші жыл қатарынан

* 2020 жылы сараланбаған

Бұл осы тізімдегі ББ-ны қамтитын ББ топтары бойынша мемлекеттік білім беру тапсырысын алуға қауіп төндіреді.

Жоғарыда аталған 18 ОП 6 ОП рейтингтің төменгі жартысында және 2020 жылы болғанын атап өткен жөн. Бұл:

- Аграрлық техника және технология
- Агрономия
- Технологиялық машиналар және жабдықтар
- Қайта өңдеу өндірісінің технологиясы
- Туризм
- Электр энергетикасы

Оның ішінде, Агрономия, Туризм және технологиялық машиналар мен жабдықтар үшінші жыл қатарынан рейтингтің төменгі жартысына түсіп отыр.

Бұдан артық жағдай 2 ОП "Бейнелеу өнері және сызу", "тарих" (ғылым пед емес. рейтингтің төменгі жартысына түскен. Олар 2020 жылы бітірудің жеткіліксіздігіне байланысты рейтингке ие болмады.

Ал қалған 10 ОП алдыңғы рейтингпен салыстырғанда өз позицияларын нашарлатты.

Алдыңғы рейтингтің қорытындыларымен салыстырғанда, осы рейтингке қатысқандардың ішінде университеттің 45 ОП, 26 ОП (яғни 57,7%) өз позицияларын нашарлатты, ал 10 ОП өз позицияларын жақсартты.

5-6 слайдтарда барлық осы ОП көрсетілген және олар принцип бойынша сұрыпталған-құлау деңгейі неғұрлым жоғары болса, кестеде ОП соғұрлым жоғары болады. Бұл ретте нәтижелердің салыстырмалылығы үшін позицияның нашарлау деңгейі 100 балдық шәкіл бойынша келтірілген (яғни, егер барлық ББ бойынша рейтингте 100 қатысушы болса).

Алғашқы 9 ОП өз позицияларын 73-тен 34% - ға дейін нашарлатты.

Келесі слайдта олардың нашарлаған ОП көрсетілген

3. Кейбір тұжырымдар

Біздің ББ алған төмен немесе нөлдік ұпайларды ескере отырып, біз үшін келесі критерийлер ең проблемалы болып қала береді:

- Өзекті практикалық тәжірибесі бар мамандарды оқытуға жеткіліксіз Тарту (соңғы 15 жыл ішінде);

- Академиялық құрамда Мемлекеттік сыйлықтар мен "жоғары оқу орнының үздік оқытушысы" атағының болмауы;

- Халықаралық сертификаттау бағдарламаларының болмауы (мысалы, 1С-Кәсіпорын сияқты студенттерге арналған сертификаттары бар қосымша оқыту бағдарламалары);

- Қос дипломды және бірлескен бағдарламалардың болмауы;

- Әлсіз академиялық ұтқырлық;

- ББ контингентіндегі шетелдік студенттер үлесінің төмендігі;

- Студенттердің стартап-белсенділігінің төмендігі;

- ББ, ЭПК және силлабустар сапасының төмен сараптамалық бағасы, бұл ретте ББ әзірлеуге қатысатын жұмыс берушілер ретінде ҰКП менеджерінің өтініші бойынша кәсіпорындарында кемінде 200 қызметкер жұмыс істейтіндер ғана танылды;

- Жұмыс іздеу ұзақтығының артуы.

Эт тұтас қатары бойынша

4. Рейтингтегі ББ позицияларын жақсарту бойынша Жол карталарын әзірлеу

Кафедралар қазірдің өзінде "Атамекен"ҰКП ББ рейтингісінің қорытындысын талдауды бастады.

7 ақпанда техучебте ректор әрбір ББ бойынша "Атамекен" ҰКП ББ бағалау критерийлері тұрғысынан рейтингтегі ББ позицияларын жақсарту бойынша Жол картасын әзірлеуді тапсырды. Рейтинг нәтижелері мен жол карталарын талдауды ДАР және OSMKO-ға ұсыну. Осыған байланысты СиМКО бөлімі Жол картасының нысанын әзірледі және 3 наурыздағы жағдай бойынша барлық жол карталарын СиМКО бөлімі зерттеді. 8 ОП Жол картасынан басқа, қалғандары 2-3 рет қайта өңделді.

Жол карталарының көпшілігінде талдау Үстірт жүргізілгенін атап өткен жөн. Бірқатар әзірлеушілер үшін жоспарланған іс-шаралар бағдарламалардың рейтингтегі ағымдағы позицияға түсу себептері туралы нашар түсінугін көрсетеді.

Жол карталарының ешқайсысы республика бойынша бәсекелестердің көрсеткіштеріне сүйенбейді. Рейтингтің салыстырмалылығын түсінбеу және оны әр университеттің жетістіктеріне байланыстыру бар.

"Талдау" тармағындағы бірқатар бағдарламалар 2020 және 2021 жылдардағы рейтингтегі ББ-ның реттік орындарын ғана қамтиды.

Әзірлеушілер ұсынатын іс-шаралар әрдайым кафедра құзыретіне жатпайды.

5. Университет ББ жетілдіру бойынша "Атамекен" ҰКП ұсынымдары

02 Наурызда рейтингке қатысқан білім беру бағдарламалары бойынша ҰКП ұсыныстары алынды. Кафедраларда осы ақпаратты зерделеп, алынған мәліметтерді ескере отырып, келісілген Жол карталарын қоса алғанда, барлық жол карталарын қайта қарау қажет деп санаймын. Бұл ББ рейтингісінің қорытындыларын талдау және оларды жетілдіруді жоспарлау жөніндегі жұмыстың екінші кезеңі болады. Бұл кезеңде келісуді рейтинг объектісін – білім беру бағдарламаларын әзірлеу мен іске асырудың үйлестірушісі болып табылатын академиялық саясат департаментімен жүргізу қажет. Бірінші кезеңде қалыптастырылған жол карталары пакетін біз одан әрі жұмыс істеу және келісу үшін ДАП-ға береміз.

"Атамекен"ҰКП менеджері 23 ақпанда 2022 жылғы рейтинг бойынша жұмысты бастаудың болжамды уақытын атады-бұл сәуір. Өткен жылдардағы тәжірибені ескере отырып, сәуір айында рейтинг критерийлері-2022, ал isuvo – ға деректерді Енгізу мамыр айында болады деп ойлаймыз. Жол карталарын пысықтауды аяқтау және материалдарды жинау және оларды ЕСУВО-ға жүктеуге дайындау бойынша дайындық жұмыстарын жүргізу қажет.

6. Рейтинг көшбасшылары

Айта кетейік соңында ОП-түкпірінен келген көшбасшы рейтингінде-2021. Бұл ретте, біз рейтингтің салыстырмалы қатысушыларының алатын орнының біркелкілігіне алып келу үшін 100 балдық шкала бойынша рейтинг жүргіздік. Сонымен қатар, слайдта үздік 3 бағдарламаның қатарына енген барлық ББ бөлінген. Сондай-ақ рейтингке қатысушылардың саны аз болған жағдайда 1-2 орынға жоғары көтерілуді атап өткім келеді, кафедра үшін үлкен күш қажет.

7. Қорытынды

Қорытындылай келе, жоғары оқу орнының "Атамекен" ҰКП рейтингіндегі ББ позицияларын жақсарту жөніндегі қызметін жетілдіру жөніндегі барлық ұсыныстарымыз шешім жобасында келтірілген.

СББСМБ бастығы м.а.

Майер Ф.Ф.